

Oplegnotitie ter aanvulling

Geachte heer, mevrouw,

Via de upload functie heb ik u de brief met de reactie van de VBNE op het advies van de commissie Boelhouwer toegestuurd. Hierin vindt u onze argumenten tegen het afschaffen van geborgde zetels, en daarmee ook tegen het wetsvoorstel. Nog ter aanvulling:

- om de problemen inzake de verdroging van de natuur, verzilting, grondwatertekorten, bodemdaling etc. het hoofd te bieden zijn de grondeigenaren hard nodig. Het weghalen van natuurterreineigenaren uit de algemene besturen helpt daarom niet, sterker nog, brengt de oplossingen verder weg.
- voor de geborgde zetels voor natuurterreineigenaren kan elke burger zich kandidaat stellen, mits hij/zij beschikt over voldoende kennis. De sollicitatieprocedures zijn geheel openbaar, het werkzaam zijn bij een van de VBNE leden is een pré, geen vereiste. Democratischer kan niet.
- Wanneer je wordt ingezworen in het waterschapsbestuur zit je daar voor het gehele waterschap. Voor een geborgde zetel is dat niet anders dan voor een zetel die via verkiezingen wordt ingevuld.

Vereniging van Bos- en Natuurterreineigenaren (VBNE)

2 juli 2020

Aan: de minister van Infrastructuur en Waterstaat
drs. C. van Nieuwenhuizen Wijbenga
Postbus 20901
2500 EX De Haag

Driebergen, 12 juni 2020

Betreft: Reactie advies over de geborgde zetels in waterschapsbesturen

Geachte mevrouw Van Nieuwenhuizen,

De VBNE (Vereniging van Bos- en Natuurterreineigenaren) is kritisch over het advies van de commissie Boelhouwer om de geborgde zetels in waterschapsbesturen af te schaffen. Als dit advies wordt opgevolgd komen de oplossingen voor de grote uitdagingen waar we voor staan in het buitengebied alleen maar verder weg te liggen.

Grondeigenaren, zoals natuurterreineigenaren zijn hard nodig om alle uitdagingen bij het waterbeheer te kunnen realiseren. Hun stem moet daarom geborgd zijn in het waterschapsbestuur. Je kunt beter mét natuurterreineigenaren praten dan óver hen.

Borging van belang grondeigenaren

De uitdagingen voor de waterschappen zijn legio, onder meer de omgang met lange droge periodes en meer verdamping, meer en beter water vasthouden en de toenemende vraag naar grondwater. Ook verzilting en het dalende maaiveld van veenweidegebieden worden steeds pregnanter. Al deze opgaven vragen grote inspanningen, waarbij de samenwerking met eigenaren van die gronden cruciaal is. Zonder landbouwers en natuurterreineigenaren gaat het simpelweg niet lukken. Waterschappen zijn daarom gebaat bij draagvlak onder landbouw- en natuurterreineigenaren dat geborgd is, om langdurige processen te voorkomen. Het is efficiënter mét natuurterreineigenaren te praten in het bestuur, dan over hen. Natuurterreineigenaren in klankbordgroepen en klantenpanels op afstand plaatsen -zoals in het advies wordt voorgesteld- brengen de oplossingen niet dichterbij. In het bestuurlijk stelsel van de waterschappen moeten de belangen van het eigenaarschap daarom herkenbaar geborgd zijn.

Functionele democratie

Aangezien een belangrijk deel van de vraagstukken die ons nu en in de toekomst bezighouden betrekking hebben op grondgebonden problemen, is de verbondenheid van belang en zeggenschap essentieel. Zonder de inzet van de grondeigenaren zijn oplossingen niet of nauwelijks haalbaar. De grondeigenaren moeten het vertrouwen kunnen hebben dat hun belangen volwaardig meegenomen worden bij de besluitvorming inzake deze vraagstukken. Draagvlak zal noodzakelijk zijn bij ieder relevant voorstel.

Naast de algemene democratie, zoals gemeente, provincie en rijk, bestaat er in Nederland ook de functionele democratie ofwel 'stakeholder-democratie'. Een andere organisatievorm van democratie, maar wel degelijk democratisch. Het waterschap is zo'n functionele democratie, gebaseerd op stakeholderparticipatie. De invulling daarvan met geborgde zetels werkt nog steeds goed.

Dat vinden wij niet alleen. Ook de OESO heeft in het rapport van 2014, 'Water governance in the Netherlands – fit for the future', Nederland dé referentie genoemd waar het gaat om water management. En dan niet alleen om onze technische deskundigheid, maar juist ook om hoe we het institutioneel en bestuurlijk hebben georganiseerd. De 'stakeholderparticipatie' van deze functionele democratie wordt juist als sterk punt benadrukt.

Deskundigheid

In een publieke organisatie met een functionele, uitvoerende opdracht brengen de geborgde zetels betrokkenheid en deskundigheid in het bestuur vanuit de verschillende vormen van landgebruik. De impact van klimaatverandering op de functie natuur vraagt om die deskundigheid in het ontwikkelen van realistische en functionele aanpassingen in het watersysteem. Het gesprek in het Algemeen Bestuur moet niet beheerst worden door andere, meer algemene sentimenten.

Het advies van de commissie Boelhouwer stelt dat de specifieke (gebieds)kennis van de geborgde leden een minder prominente rol speelt, gezien de verregaande professionalisering van de waterschappen en de verandering in de scope van de discussies. Deze conclusie is niet goed onderbouwd.

Uiteraard zijn de medewerkers van waterschappen deskundig, maar die deskundigheid heb je ook nodig in het bestuur, hoe kun je anders je taak daar goed uitvoeren? En wie kennen de natuurterreinen en hun specifieke problemen en mogelijkheden voor oplossingen nu beter dan de eigenaren zelf?

Daarnaast zijn de huidige uitdagingen groter dan ooit. Zo wordt juist nu pijnlijk duidelijk dat de grondwatervoorraad eindig is en dat de droogte wel eens een grotere bedreiging vormt dan periodes met een teveel aan water. Deskundigheid van natuurterreineigenaren blijft broodnodig. Niemand weet beter wat wel en niet kan en wat er nodig is in de natuurterreinen dan zij zelf.

Groot verlies

Tot slot de vraag wat je wint en verliest met het afschaffen van geborgde zetels. De winst lijkt marginaal: het beëindigen van de geborgde zetels, een volgens sommigen ondoorzichtige wereld. Terwijl het verlies groter is, namelijk enerzijds een veel slechter zicht op problemen en mogelijke oplossingen, en anderzijds zand in de molen in de aanpak van de uitdagingen waar we voor staan.

Je verliest bestuurders op wiens terreinen de oplossingen voor de problemen gevonden moeten worden. We kunnen het voor ons zelf en de natuur die we beheren niet permitteren om die in het water te laten vallen.

Voor toelichting en nader gesprek zijn wij natuurlijk altijd graag beschikbaar. U kunt ons daarvoor bereiken via m.brunsveld@vbne.nl, of via 0343 745253.

Met vriendelijke groeten,

mevr. V. (Vera) Dalm
directeur VBNE